

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

*Матеріали V науково-практичної конференції, присвяченої
25-річчю Міжрегіональної Академії управління персоналом,
м. Київ, МАУП, 17 грудня 2013 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

Рецензенти: *Г. А. Дмитренко*, д-р екон. наук, проф.
О. І. Радзійський, д-р екон. наук, проф.
Н. Д. Чала, канд. екон. наук, доц.

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 29.01.14)*

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Концептуальні засади формування менеджменту в Україні: Матері-
К65 али V наук.-практ. конф., присвяченої 25-річчю МАУП, м. Київ, МАУП,
17 груд. 2013 р. / Уклад. О. В. Баєва, Н. М. Терещенко, Н. І. Новальсь-
ка. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2014. – 260 с. : іл. — Бібліогр. в кінці
ст.

До збірника увійшли доповіді пленарних та секційних засідань V науково-практичної конференції “Концептуальні засади формування менеджменту в Україні”. Розглядаються питання управління стратегічним зростанням конкурентоспроможності підприємств, сучасних аспектів управління персоналом, управління освітою та методи викладання у вищій школі, концепцій розвитку управління бізнесом, проблем та перспектив розвитку менеджменту в галузі охорони здоров’я.

Для науковців, освітян, менеджерів різних рівнів управління, а також усіх, хто цікавиться проблемами менеджменту та розвитком управлінської думки в Україні.

ББК 65.9(4УКР)290-2я43

регіонально-адміністративного менеджменту	107
---	-----

Згалаг-Лозинська Л. О.

Підвищення ролі адаптації персоналу в системі внутрішніх комунікацій організації	112
--	-----

Лапицька Н. І.

Інвестиції у персонал як основа розвитку сучасного підприємства	119
---	-----

Дорошенко П. Ю.

Чинники формування соціально-психологічного клімату в організації ...	128
---	-----

Олішевський А. С.

Концептуальні засади формування кадрової політики державної служби цивільного захисту	133
---	-----

Нагорний А. І.

Автоматизація реінжинірингу бізнес-процесів адміністрування персоналу у великому та корпоративному бізнесі	141
--	-----

Падун Н. П.

Концепція управління за цілями: її сутність та реалізація в системі управління персоналом	146
---	-----

Гузенко І. М., Закалик Г. М.

Особливості реагування на конфлікт у педагогічному колективі	150
--	-----

Колпаков В. М.

Проблема політики і стратегії освіти	157
--	-----

Николин І. М.

Роль соціалізації першокурсників у формуванні готовності до самоорганізації в процесі професійної підготовки	167
--	-----

Терещенко Н. М.

Ідентифікація та документування робіт у системі управління їх змістом та послідовністю в галузі освіти	171
--	-----

Чайка Н. Г., Каштанова Т. В.

Набуття комунікативних умінь у процесі підготовки менеджерів	178
--	-----

Білокур М. Д., Довгий Г. І., Кривонос А. О.

Соціально-економічні аспекти формування екологічної свідомості громадян України	185
---	-----

Колпаков М. В.

Проблеми теорії і практики самоменеджмента в системі освіти	191
---	-----

Швець Н. Г.

Підвищення ефективності навчання дисципліни "Основи охорони праці" у віртуальному освітньому просторі	201
---	-----

Берестецька Л. М.

Деякі аспекти організації діяльності туристичної фірми	207
--	-----

Левченко М. О.

Перспективи розвитку та управління у сфері туризму України	213
--	-----

Лопатенко Л. О., Лопатенко Д. Б.

Логістика як інструмент ефективної діяльності підприємства	221
--	-----

Оліховська М. В., Костецька І. І., Гілка М. В.

Формування та розвиток інвестиційних проєктів аграрного сектору України в умовах ЄС	228
---	-----

Філіппов М. І., Гавришук Т. Б.

Аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств легкої промисловості	234
--	-----

Фіщук Н. Ю., Бондарчук О. С.

Роль міжнародних інвестицій для розвитку економіки України	242
--	-----

Баєва О. В., Баєва Н. Г.

Концептуальні засади управління якістю медичної допомоги	247
--	-----

Корінчевська І. А.

Бюрократичний підхід оплати праці в секторі охорони здоров'я України	252
---	-----

Сладкевич В. П., Зубков С. В.

Динамічна модель медичного закладу у завданні управління	256
--	-----

РОЛЬ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ДО САМООРГАНІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Процес соціалізації першокурсників до умов навчання у вузі є дуже складним та багатогранним. Білоруський психолог М. Березовін розглядає соціалізацію як “комплексний динамічний процес”, зумовлений взаємодією психологічних, соціальних і біологічних факторів [5, 15]. Психологічна соціалізація студентів до навчального процесу у вузі містить цілу низку аспектів, які мають різні зони труднощів, з якими доводиться стикатися студентам на початковому етапі навчання у вузі. Можна чітко виділити три головних аспекти соціалізації першокурсника:

1) дидактичний, пов’язаний з пристосуванням до нової дидактичної ситуації, що відрізняється від шкільної формами та методами організації навчального процесу. Ця новизна і пов’язані з нею труднощі створюють свого роду дидактичний бар’єр, який треба подолати. Головними труднощами цього аспекту є зростання обсягу та складності навчального матеріалу, збільшення питомої ваги самостійної роботи, а також невмін-

ня працювати самостійно, планувати та розподіляти свій час;

2) професійний, що передбачає формування любові до обраної спеціальності, поступове набуття професійних умінь і навичок, професійну ідентифікацію особистості;

3) соціально-психологічний, пов’язаний з труднощами у засвоєнні нових соціальних норм, встановленні та підтриманні студентом певного соціального статусу в новому колективі тощо. Соціально-психологічна адаптація нерідко ускладнює дидактичну, оскільки вимагає переключення уваги з навчання на спілкування. Всі ці сторони одного процесу тісно пов’язані між собою. Кожна з них має свої характерні риси й особливості і відіграє важливу роль у житті першокурсника.

Природно, що в молодому віці, за наявності недостатнього життєвого досвіду, людина має дуже слабкий імунітет до будь-яких шкідливих соціальних впливів, тому завдання їх своєчасної діагностики і коригування є одним із найважливіших завдань психолого-педагогічних наук тощо.

Ця проблема набуває надзвичайної гостроти, коли йдеться про соціалізацію студентів, особливо юнацького віку (17–21 рік), адже саме в них продовжують розвиватись ті внутрішні процеси, які згодом приводять до порівняльно самостійних і сталих поглядів, оцінок відносно стабільної системи відношень до оточення і самих себе.

Перехід з основної школи до вищого навчального закладу пов'язаний із розширенням кола людей, з якими особистості доведеться спілкуватись, адже змінюється зміст її діяльності. Проте, коли умови життя, навчання, спілкування змінюються, а сама взаємодія з іншими людьми (викладачами, одногрупниками, батьками) стає більш повноцінною, психічний розвиток студента прискорюється, чому сприяє великою мірою і фізичний розвиток особистостей юнацького віку.

З іншого боку, темпи соціального розвитку певною мірою невеликі, адже зв'язки з родиною, певна залежність від батьків на початкових курсах залишаються майже незмінними порівняно із попередніми етапами дитинства. Проте особистості юнацького віку продовжують виявляти “почуття дорослості”, висувують претензії “дорослої людини”. Цей момент починає відігравати дуже важливу роль у поведінці дітей юнацького віку.

Відповідальність цього етапу соціалізації особистості полягає в тому, що він є вже конкретною частиною цілеспрямованого процесу перетворення підлітка в юнака, тобто першим реальним кроком у своє майбутнє.

Як зазначає Я. Коломінський, перехід особистості до нового соціального середовища є складним, суперечливим моментом її розвитку. Пов'язані з цим внутрішньоособистісні кризи зумовлюються великою мірою міжособистісною напругою і неодмінними в такій ситуації конфліктами.

Саме ці кризові явища породили проблему соціально-психологічної адаптації особистості в колективі [5, 72].

Багатозначність поняття соціалізації притаманна насамперед для психолого-педагогічних праць, адже їм властивий недостатньо глибокий аналіз паралельно існуючих наукових концепцій соціалізації. Це такі широко відомі в соціальній психології позиції:

- соціалізація інтерпретується як інкультурація, тобто як процес входження людини в культуру свого народу (М. Херсковіц);
- соціалізація розглядається як інтерналізація, тобто як сукупність мотиваційних і когнітивних процесів, внаслідок яких зовнішні соціальні норми і вимоги стають внутрішніми вимогами особистості (Ю. Платонов);
- соціалізація полягає у формуванні таких рис особистості, які забезпечують її пристосування до суспільства для успішного функціонування в ньому, що і становить зміст процесу адаптації (Ф. Гіддінгс).

Багатьма дослідниками було докладено чимало зусиль до вивчення механізмів соціалізації і адаптації людини в аспектах цих напрямів.

Узагальнюючи відповідні результати, К. Дубовська зазначає: “За усієї несхожості цих концепцій їх об’єднує уявлення про те, що існує деякий правильний, ідеальний процес соціалізації, до якого слід прагнути, за яким слід оцінювати конкретну ситуацію розвитку” [1, 150].

З цим висновком збігається і оцінка Ю. Платонова: ...соціалізація розглядається як кінцевий процес; хід і зміст соціалізації постають як такі, що однозначно задаються соціальними вимогами; можливість досягнення деякого кінцевого, адекватного соціальній ситуації рівня успішності (соціалізації) залишається (в різних концепціях) незмінною. [2, 51].

У процесі професійної підготовки для успішної соціалізації сучасного першокурсника важливо вміти організовувати себе.

Процес самоорганізації полягає в раціональному використанні свого часу, виробітку внутрішньої дисципліни. Для того щоб домогтися успіху в житті, важливо не нехтувати щоденним плануванням. Час — це найцінніший ресурс. Розвиток самоорганізації необхідний для того, щоб натренувати силу волі, стати більш відповідальною та обов’язковою людиною.

Амбітні люди, які хочуть домогтися матеріальної незалежності, поваги і соціального статусу, повинні вміти розпоряджатися своїм часом і жити в гармонії з собою.

Принцип самоорганізації полягає в постановці мети, завдань і власного контролю за їх виконанням. Інакше кажучи, ви даєте собі слово зробити що-небудь і тримаєте його. Суворе виконання намічених дій і

дотримання плану вимагає від людини величезної витримки, терпіння і чималих зусиль. Надалі подібна поведінка обов’язково принесе вам бажані результати. Успіх приходить до тих, хто багато працює і, в першу чергу, над собою.

Висока самоорганізація особистості передбачає:

- стриманість;
- відповідальність;
- чіткий контроль і управління своїми емоціями;
- щоденне планування;
- вміння розставляти пріоритети;
- пунктуальність;
- чесність.

Розвиток цих якостей цілком можливий. Як кажуть, було б бажання.

Слід скористатися такими методами і способами самоорганізації: завжди розписувати кожен свій день; розставляти пріоритети, і виконувати справи відповідно до них; робити все в чітко визначений термін; не запізнюватися, перевести годинник вперед хвилин на 5; не лінуватися; заохочувати себе за великі і маленькі досягнення; бути чесним, у першу чергу, з самими собою; вести здоровий спосіб життя.

Остання рекомендація є частиною самоорганізації здоров’я. Як відомо, у здоровому тілі — здоровий дух. Це означає, що слід дотримуватися культури харчування. Виключіть зі свого раціону надто жирну і шкідливу їжу, пийте більше води (як радять дієтологи, мінімум 2 літри на день), займайтеся спортом. Привчіть себе прокидатися в один і той самий час, робіть це з задоволенням. Більше позитивних емоцій і гумору.

Дотримання всіх цих правил слід суворо контролювати. Безумовно, ніякого коменданта або наглядача не буде. Тому доведеться бути самому собі суддею. Ніяких відмовок і кроків “у бік”. Якщо ви вирішили взятися за себе, то прямуйте до визначеної мети.

Діяльність є зовнішнім проявом самоорганізації особистості і включає як процеси розпредметнювання з утворенням нових сутнісних сил, так і процеси упредметнювання з перетворенням власних елементів особистості на матеріальні об’єкти зовнішнього середовища [3, 67]. Обидва аспекти діяльності взаємозумовлюються [5, 33] і передбачають пізнання людиною світу і самої себе, безпосередню практику та оцінку її результатів.

Література

1. *Берн Э.* Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений.
2. *Бех І. Д.* Психологічна суть гуманізму у вихованні особистості // Педагогіка і психологія. — 1994. — № 3. — С. 3–13.
3. *Бех І. Д.* Особистісно зорієнтоване виховання: навч.-метод. посіб. — К., 1998. — 184 с.
4. *Белинская Е. П., Тихомандирская О. А.* Социальная психология личности. — М., 2001.
5. *Блонский П. П.* Личность ребенка и воспитание // Психология и дети. — М., 1917. — С. 4–14.
6. *Волянська О. В., Нікояєвська А. М.* Соціальна психологія: навч. посіб. — Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2007. — 160 с.